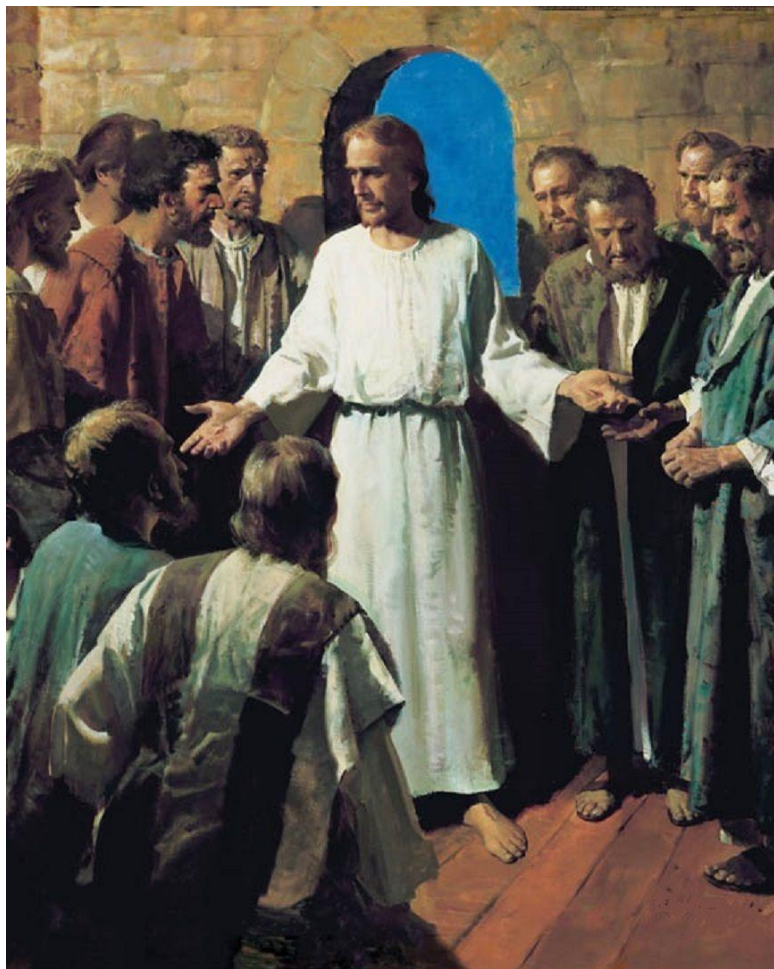

Nedělní úvaha (kázání) na text Lukášova evangelia v Lysé nad Labem, neděle Quasimodogeniti, 12.4.2026

Harry Anderson: Ježíš se zjevuje učedníkům, Zdroj
www.churchofjesuschrist.org

Zjevení v Jeruzalémě

Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha. Řekl jim: „Proč jste tak zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“ To řekl a ukázal jim ruce a nohy. Když tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili, řekl

jim: „Máte tu něco k jídlu?“ Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a pojedl před nimi. Řekl jim: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“ (Bible, Lukášovo evangelium, 24. kapitola)

Nutno doplnit četbou celé 24. kapitoly Lukášova evangelia a k modlitbě písně 667 přidat i píseň Jeden Pán, jedna víra (č. 769) z nových evangelických zpěvníků.

Ježíšovo tělo není v hrobě. Ježíš se ztratil. To je téma hovoru dvou učedníků, kteří se vrací po Velikonocích domů, to je téma učedníků shromážděných v Jeruzalémě. Dalo by se to interpretovat tak, že Ježíšova smrt a ztráta jeho těla je první téma vzniklé církve. Jenže tomu tak není. Tohle není žádná církev, evangelista Lukáš o církvi něco ví, napíše o ní ještě celou jednu knihu, ale nyní, v prvních nedělních krůčcích učedníků nejde o zrod církve, ale rovnou o její zánik. Skoro by se dalo říci, že to skončilo dříve, než to začalo. Učedníci se rozcházejí, míří do svých domovů. Ti shromáždění mají strach a jsou nejspíš schovaní za zavřenými dveřmi. A emoce, které je všechny doprovázejí, jsou smutek, deziluze, rezignace a pochybnosti. Takhle neslavně by to skončilo, kdyby... Kdyby se do toho nevlozil Ježíš.

Vzkříšený Ježíš se slastně neprotahuje na hřbitovní zahradě a neužívá si slunka, nevzdychá, že to teda byl mazec, ale naštěstí to dobře dopadlo. Nepřemýšlí, kam se nyní rychle ztratit, nebo naopak, jak to svým katům pěkně vrátit. Vzkříšený Ježíš nemyslí na sebe, nemyslí na pomstu, myslí jen na jedno. Na své milované. Na své sestry a bratry, na své učedníky a učednice. V Lukášově podání první, co udělá, je, že zastaví učedníky odcházející. Dřív než se ztratí, než zaplují do svých domovů, ke starým pořádkům, k životu bez Boha a živého vztahu s ním, ještě na cestě do Emaus se k nim přidá. Poznají ho při vysluhování večere, je to taková večere Páně v rodině, která vrací její účastníky zpět do společenství, zpět do církve. A byť je po Eucharistii Ježíš už nedrží za ručičku a ztratí se jejich zrakům, oba už ví. Spontánně se obracejí, spěchají zpátky, zpátky za svými sestrami a bratry, zpátky do svého sboru.

A máme tu i sbor, bez elánu a projevů skutečné radosti, dost možná sbor ukrytý, aby o nich nikdo nevěděl, aby neriskovali a nevystavovali se nebezpečí. Je to duchovní společenství bez radosti, bez jistoty, která by v nich radost probouzela. Lukáš zmiňuje, že svědectví o vzkříšeném považují zprvu za blouznění, jsou plni zármutku a roztrpčení (ti na cestě do Emaus). Zbylo jich jen pár, jen ti nejvěrnější, svým počtem se vrátili na začátek. Ale vlastně i to je svírá, protože tam na začátku, kdysi, když začali s Kristem chodit, bylo jich 12. Nejen Ježíš, ale i Jidáš tu chybí. A možná se chystají k odchodu další.

A tak si představuji, že těch 11 zbylých mluví hlavně o sobě, o chmurné budoucnosti, jak jich ubývá, a že to bude těžké. A myslím si, že krom kříže i Jidáš byl tématem hovoru. Při pohledu na prázdné Jidášovo místo třeba někoho napadlo, jestli to nakonec Jidáš nemyslel dobře. V Lukášovi se Jidášova vnitřní motivace ke zradě neřeší, evangelium jen suše konstatuje, že do Jidáše vstoupil satan. Vstoupilo do něj tedy něco, co překroutilo jeho vidění skutečnosti. Obecně se má za to, že Jidáš Ježíši vyčítal nedostatek politické angažovanosti, Jidáš byl zřejmě členem radikálního hnutí odpůrců okupace a římské politiky. A jinde najdeme, že mu vadilo, že Ježíš údajně nemyslel na charitu. Vždyť ve sboru se peníze vydávaly na vonné masti místo na chudé. Je zajímavé, že Lukášovo evangelium nezmiňuje Jidášovu sebevraždu, chybí tam tedy Jidášovo vlastní rozpoznání, čeho se skutečně dopustil. Dost možná si tak lze Jidáše po Velikonocích představit v nějakém jiném společenství, v davu podněcujícím občanské nepokoje nebo třeba v synagoze mezi farizeji. A možná si to Jidáš vykládá tak, že nikoli on, ale naopak Ježíš je zrádce. Vždyť zradil Jidášovy naděje a Jidášovy předpoklady, co měl Kristus říkat a dělat.

V Lukášem vyprávěném příběhu není Jidášova sebevražda, zato je tam jistá církevní bezradnost. Diskutují se tu velikonoční události, ale není z toho cítiti nadšení. Zpráva o prázdném hrobě, ba ani zpráva dvou emauzských poutníků o setkání se vzkříšeným tu nerezonuje, jak by měla.

Lukáš má už dříve, u vyprávění o prázdném hrobě jednu zajímavou větu, vystihující atmosféru. Když je Kristově církvi zvěstován vzkaz andělů o vzkříšení a svědectví žen o prázdném hrobě a zmizení Ježíšova těla, evangelium říká, že učedníkům *ta slova připadala jako blouznění a nevěřili jim*. Petr se šel na místo podívat, ale nevrací se s nadšením. *Spíš s údivem*. Snad s rozpaky.

Také emauzští poutníci vykládají později na cestě neznámému a nepoznanému Kristu do očí, že se u hrobu pátralo, Krista však nikdo neviděl. (A pak že v bibli není ukrytý humor). A nyní tu stojí emauzští před jedenácti a vypravují o svém setkání s Ježíšem, o své slepotě, jak stačilo málo a nepoznali ho. Ještě před chvílí text popisuje skeptické učedníky, nyní se tito jakoby až snaží emauzským svými zážitky

vyrovnat či je dokonce trumfnout. Kontrují, že i jejich Šimon - Petr, Ježíše viděl, byť předchozí vyprávění zaznamenává pravý opak. Případá mi, že tu jeden trumfuje druhého, ale málokdo bere dosah svých vyznání opravdu vážně, či chápe jejich dosah. A do toho všeho mluvení a snad i přehánění... Ježíš stojí náhle uprostřed nich! A kdyby to vše, co tu probírají, brali vážně, kdyby tomu věřili, nebyli by přece tak vyděšení. Jenže oni se sesypou hrůzou. Ježíš jim říká pokoj vám, ale pokoje v nich není ani trochu. Jejich rozpoložení se vyznačuje zděšením a strachem. Církev diskutující vzkříšení, která je šokována pravdou své zvěsti a setkáním se vzkříšeným. Mluví se tu a mluví, ale bere to někdo vážně?

S Ježíšem se tady rozhodně nepočítalo. První reakcí je úlek a pocit, že vidí ducha. Evangelium zmiňuje zděšení a strach. Ježíš pak mluví vyloženě o učednickém zmatku a nesmyslech, jakoby jej štvalo, že navzdory všem těm hezkým vyjádřením, která tu doteď padala, je nyní považován za strašidlo. Pokud si nyní představujete hystericky kvílící učedníky, nejste daleko od pravdy. *„Podívejte se přece na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já! Dotkněte se mne a přesvědčte se!“* Až takovým způsobem musí Kristus uklidňovat situaci. A jelikož ani poté tomu *nemohou uvěřit, a stále se diví*, pustí se před nimi do jídla. Evangelista Lukáš má totiž smysl pro humor a nadsázku a krom eucharistické vážnosti umí i zavtipkovat. Duchové a strašidla přece nejedí!

Komentáře většinou komentují celou scénu velmi seriózně. Připomínají, že podobné zjištění odporuje vší lidské zkušenosti i vidění světa. Ale nejsou právě učedníci těmi, kteří mají mít zkušenost jinou? Nejsou oni těmi příjemci všech těch Ježíšových slov, činů, uzdravení, vzkříšení? Však si také Ježíš vezme slovo a z jeho úst zní něco jako: *„Vždyť jsem vám to už tolikrát říkal! I v bibli jsme na to tolikrát narazili. Ale s vámi to, zdá se, moc nepohnulo. Vidíte skutečnost stále stejně.“*

Ježíšova nečekaná přítomnost je jistě zprávou o tom, že zákony prostoru a času pro Boha neplatí. Ale také navozuje absurdní situaci a ukrývá v sobě humor. Ježíšova slova o pokoji jistě upomínají zaslíbení pokoje, které znělo už při jeho narození, jenže v přítomných *„lidech dobré vůle“* vzbuzují paradoxně nepokoj. Ježíšovo *„pokoj vám“* je však také obyčejným pozdravem. Oni si tam s očima na vrch hlavy vykládají, co

kdo viděl a slyšel o Ježíši a Kristus náhle stojí uprostřed nich, řekne něco jako „ahoj“ a dá si kus pečené ryby. Kolik lehkosti a nadsázky je v té scéně.

To jídlo je důležité. Už při setkání s emauzkými se jejich vnímání i frustrace změnilo při společném jídle. Při eucharistii. To jídlo s Kristem má nějaký terapeutický účinek, pomáhá rozumět, vrací jistotu a především vzbuzuje radost. Jídlo je často přítomno v evangelijních zprávách o setkání se vzkříšeným. Navozuje pocit normálnosti, srdečnosti. Uklidňuje a dává nazřít to, co se tím Bohem přinašeným pokojem myslí.

Navzdory prázdnému hrobu a andělským proslovům se církev Kristova skrývá a hroutí, rozchází a rozpadá. Vše se ale mění jednou jedinou, a učedníky překvapivě nečekanou, událostí. Ježíš je uprostřed nich. A to je vznik církve. Je to nejúžasnější proměna. Z konce je začátek. Ze zániku život. Ze strachu radost. (Jen to lidské nepochopení, ten limit malých šedých buněk zůstává. Ale to nevadí, protože jako malé děti nemusíme všechno chápat. Stačí vzít Boha-Otce za ruku.)

Martin Luther to v jednom svém kázání viděl podobně. Že církev nevzniká na základě nějakého našeho společného, jednotného smýšlení, pochopení, vzájemného porozumění či dobré party, nýbrž jen a na základě Ježíše jako jednotícího středu uprostřed nás. A že právě navzdory všem překážkám, protikladům a rozporům, ať už třeba názorovým, prostorovým, ba i časovým, on působí, že tvoříme společenství, pokud se jej držíme.

Je to úleva, bratři a sestry. Není to na nás. Vzkříšený Ježíš sám bere věci do svých rukou. To on tvoří církev. To on vykládá sebe sama jako vzkříšeného a to doslovně, když spolu se svými nohama ukazuje probodnuté ruce od hřebů kříže. To on vysluhuje večeři a posiluje své učedníky. To on zastavuje odcházející a ukazuje, že církev je společenstvím, že je třeba se vracet. To on vstupuje do společných rozhovorů učedníků, odvádí je od banalit, prázdných řečí i fantasmagorií a rozmlouvá s nimi. To je církev. Společný kruh učedníků a Ježíš uprostřed nich.

Další biblické čtení: Prvního dne po sobotě, za časného jitra, přišly k hrobu s vonnými mastmi, které připravily. Nalezly však kámen od hrobu odvalený. Vešly dovnitř, ale tělo Pána Ježíše nenašly. A jak nad tím byly bezradné, stanuli u nich dva muži v zářícím rouchu. Zachvátil je strach a sklonily tvář k zemi. Ale oni jim řekli: „Proč hledáte živého mezi mrtvými? Není zde, byl vzkříšen...vrátily se od hrobu a oznámily všechno jedenácti učedníkům i všem ostatním. Byla to Marie z Magdaly, Jana a Marie Jakubova a s nimi ještě jiné, které to pověděly apoštolům. Těm však ta slova připadala jako blouznění a nevěřili jim. Petr se rozběhl k hrobu, nahlédl dovnitř a uviděl tam ležet jen plátna. Vrátil se v údivu nad tím, co se stalo.

Téhož dne se dva z nich ubírali do vsi jménem Emaus, která je od Jeruzaléma vzdálena asi tři hodiny cesty, a rozmlouvali spolu o tom všem, co se událo. A jak to v řeči probírali, připojil se k nim sám Ježíš a šel s nimi. Ale něco jako by bránilo jejich očím, aby ho poznali. Řekl jim: „O čem to spolu cestou rozmlouváte?“ Oni zůstali stát plni zármutku. Jeden z nich, jménem Kleofáš, mu odpověděl: „Ty jsi asi jediný z Jeruzaléma, kdo neví, co se tam v těchto dnech stalo!“ On se jich zeptal: „A co to bylo?“ Oni mu odpověděli: „Jak Ježíše Nazaretského, který byl prorok mocný slovem i skutkem před Bohem i přede vším lidem, naši velekněží a členové rady vydali, aby byl odsouzen na smrt, a ukřižovali ho. A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael. Ale už je to dnes třetí den, co se to stalo. Ovšem některé z našich žen nás ohromily: Byly totiž zrána u hrobu a nenalezly jeho tělo; přišly a vyprávěly, že měly i vidění andělů, kteří říkali, že je živ. Někteří z nás pak odešli k hrobu a shledali, že je to tak, jak ženy vypravovaly, jeho však neviděli.“ A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci! Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“ Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. Oni však ho začali přemlouvat: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje.“ Vešel tedy a zůstal s nimi. Když byl spolu s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. Řekli si spolu: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ A v tu hodinu vstali a vrátili se do Jeruzaléma; našli jedenáct učedníků a jejich druhy pohromadě. Ti jim řekli: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi.“ Oni pak vypravovali, co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat, když lámal chléb. (*Bible, Lukášovo evangelium, 24. kapitola*)

Modlitba (Sylvia Bukowski): Zmrtvýchvstalý, živý Kriste! S tebou slavíme vítězství života, radujeme se z pevné naděje, z toho, že stíny smrti musejí vycouvat z našeho světa. Zachovej nám tu velikou útěchu tohoto dne, až budeme ve všední dny zase zažívat, jak strašně jsme křehké a snadno zničitelné to všechno, co pro nás tak mnoho znamená: naše štěstí, naše zdraví, naše síly, naši blízcí... Náš život pomine, ty však zůstáváš a otevíráš nám budoucnost ve své živé přítomnosti. Amen.